

Összefoglaló

Jelen kutatás a Covid-19 világjárvány fogadtatását övező politikai médiadiszkurzust vizsgálja az Amerikai Egyesült Államokban. A dolgozat az elnök, Donald Trump Twitter-bejegyzéseiben alkalmazott diszkurzív stratégiákra, azoknak a két legnagyobb nézettségű amerikai hírportál, a CNN és a Fox News vezércikkeiben történő rekonstrukciójára és ismétlődésére, továbbá az ezekhez kapcsolódó közösségi médiafelületeken megjelenő közönségreakciókra összpontosít. A tanulmány módszertani megfontolásai a jelentésképzési folyamatok során a digitális platformok közvetítő (mediációs) szerepének fontosságát hangsúlyozzák a politikai diszkurzus strukturálásában és az állampolgári részvétel befolyásolásában, ami különösen hangsúlyos a választott közegészségügyi aggodalmakkal terhelt időszakban.

A vizsgálat kontextusát Donald Trump elnökségének első ciklusa (2017–2021) adja, amely egybeesett a Covid-19 világjárvány megjelenésével. Ennek megfelelően az elemzett tweetek a 2020. március 16. és 2021. január 20. közötti időszakból származnak. Trump elnökségét a közösségi média, különösen a Twitter intenzív használata jellemezte, amely elsődleges kommunikációs csatornaként szolgált az elnök számára, retorikája pedig gyakran váltott ki bírálatot a gyűlöletbeszéd alkalmazása miatt. Ebből eredően a tanulmány célja a gyűlöletbeszéd felerősödésének és terjedésének feltárása a három lépcsős media láncban a Covid-19 „kínai vírusként” („China/Chinese virus”) történő jelentéskonstruálása kapcsán, amely az ázsiai-amerikaiakat és közvetve a kínai állampolgárokat célozta meg. A projekt túlmutat ezen, és azt vizsgálja, hogyan közvetítette a „kínai vírus” kifejezéshez társított jelentéstartalmakat a CNN és a Fox News. Bár számos kutatás vizsgálta már Trump retorikájának hatását a járvány idején, jelen tanulmány hiánypótló annyiban, hogy empirikus elemzési módszerekkel elemzi, hogyan szivárgott át ez a hangnem az amerikai médiatérbe, onnan pedig az állampolgárok nyelvhasználatába. Az elemzés feltárja és kimutatja a hírmédia szerepét a trumpi retorika artikulációjában és

működtetésében, valamint annak normalizálódását a közösségi médiában megjelenő állampolgári kommentek révén.

A tanulmány három fő kérdésre keresi a választ: (1) Hogyan funkcionáltak Donald Trump vírusról szóló tweetjei és hoznak létre rasszista és/vagy idegengyűlölő jelentéseket a „kínai vírus” kifejezés körül? (2) Hogyan tartották fenn vagy kérdőjelezték meg ezeket az ideológiákat a CNN-nek és a Fox News-nak a Trump járvánnyal kapcsolatos kommunikációjáról szóló tudósításai? (3) Hogyan ismétlődtek meg vagy váltak vitatottá a rasszizmus és az idegengyűlölet diszkurzusai a két hírportál Facebook-oldalán található felhasználói kommentekben, s járultak hozzá az elnöki gyűlöletpropaganda terjedéséhez és normalizálásához? E kérdések együttes célja annak bemutatása, hogy a trumpi diszkurzus nem csupán egyéni sajátosság, hanem a közösségi média közvetítése révén létrejövő domináns kommunikációs beszédmód.

Módszertani szempontból az elemzés a Kritikai Diskurzuselemzést (CDA) alkalmazza, kiegészítve a Rendszerelvű Funkcionális Nyelvészettel (SFL) (Martin, 2011) és a korpusznyelvészettel, azon belül a Baker (2004, 2006) által kidolgozott kulcsszóelemzéssel, konkordanciasorokkal és klaszteranalízissel. A dolgozat Fairclough háromdimenziós CDA modeljét (szövegelemzés, diszkurzív gyakorlat, társadalmi gyakorlat) (Fairclough, 1995b) és az Értékelés-elméletet (Appraisal Framework – attitűd, fokozás és elköteleződés elemzése) (Martin & White, 2005) használja. A harmadik kutatási kérdéshez a kutatás korpusz alapú kritikai diskurzuselemzési (CACDA) megközelítést alkalmaz, amely a korpusznyelvészet módszereit ötvözi a kritikai diskurzuselemzéssel a lexikai választások és az ismétlődő kifejezésmintázatok szisztematikus vizsgálata érdekében (Subtirelu & Baker, 2018). Az adatok három különálló halmazt alkotnak a három kutatási kérdésnek megfelelően, melyeket a 2020. március 16. és 2021. január 20. közötti időszakban gyűjtöttem: (1) egy 708 tweetből álló korpusz Donald Trump bejegyzéseiből, amelyek a „Covid”, „koronavírus”, „világjárvány”, „ázsiai/Ázsia” és „kínai vírus” kulcsszavakat

tartalmazzák; (2) a CNN és a Fox News e tweetekről szóló híradásai; valamint (3) az olvasó közönség reakciói e két hírportál megfelelő Facebook-oldalain. Az elemzés az intertextualitásra összpontosít, vizsgálja mind az explicit hivatkozásokat, mind az implicit feltételezéseket annak bemutatására, hogy miként konstruálódik és terjed adott jelentés az adott platformokon átívelő szövegláncolatokban.

A legfontosabb eredmények azt mutatják, hogy a Trump-retorika stratégiaileg felépített diszkurzus, amely jelentős társadalmi-politikai következményekkel jár. Tweetjei szisztematikusan alkalmaztak földrajzi és etnikai alapú megnevezési konvenciókat („kínai vírus”), ami tudatos stratégiaként a járványt rasszista jelentéssel ruházta fel az idegengyűlölet legitimálására, ami a közönséget az adott etnikai csoporttal szembeni hangolásra hívja fel, miközben eltereli a figyelmet a kormányzat elégtelen válságkezeléséről. A tanulmány továbbá megerősíti, hogy a médiumok nem semleges közvetítők, hanem aktív résztvevői a járvány valóságát konstruáló folyamatnak. A CNN és a Fox News saját ideológiai irányultságuknak megfelelően keretezték Trump retorikáját. A CNN gyakran kritikus álláspontot képviselt, megkérdőjelezve az elnöki retorikát és a rasszizmussal szembeni érzékenységet hangsúlyozta, önmagát a progresszív normákat fenntartó platformként pozicionálva, míg a Fox News olyan stratégiákat alkalmazott, amelyek gyakran igazolták az elnöki retorika nacionalista érzelmeit, a felelősséget Kínára hárították, igazodva Trump „America First” (Amerika az első) narratívájához, ezáltal felerősítve az idegengyűlölet és a rasszizmus trumpi diszkurzusát. A közönségkommentek elemzése az adott médium politikai beállítottságát tükröző, eltérő mintázatokat tárt fel. A CNN kommentelői a felelősséget jellemzően belföldi szinten keresték, gyakran bírálva a Trump-kormányzatot, míg a Fox News kommentelői gyakran hárították a felelősséget Kínára, igazodva a trumpi retorikához. Ez a tendencia rávilágít a digitális média interaktív természetére, ahol a közönség aktívan részt vesz a jelentésképzésben, tükrözve és egyben megerősítve a pártpolitikai törésvonalakat. A közösségi média platformok elősegítik azt a dinamikát, amelyben a felhasználók a hírek társalkotóivá válnak, a hagyományos médiától eltérő módon formálva és terjesztve a politikai

diszkurzust. Az eredmények jelentősen hozzájárulnak a kortárs politikai kommunikáció, a digitális platformok gyűlöletbeszéd dinamikája, valamint a média szerepének megértéséhez a politikai retorika polarizációjának felerősítésében vagy lehetséges mérséklésében.